

PROVEN

Indhold

Siden sidst	side 02
Erindringer fortsat	side 04
Chr. IV og hans børn	side 13
Efterlysning	side 18
Møder med Lundbye	side 19
Arrangementer	side 22

*Uglspejls barndom.
Træsnit af J. Th. Lundbye.
Bemærk uglen og spejlet.
(Se side 19)*

*Frederiksværkegnens
Historiske Forening*

Nr. 16

4. årgang - december 2007

Siden sidst ved formanden

Året er ved at rinde ud, dette gælder også foreningens program, men vi har et nyt klar, som er vedlagt dette nummer af "Prøven". Vi håber selvfølgelig, det vil blive modtaget med interesse. Layout og trykning skylder vi igen Hans Egelund rigtig megen tak for.

Undertegnede var desværre ikke med ved nogle af efterårets program-punkter. Efter udsagn fra den øvrige bestyrelse var foredraget af chef-

Bestyrelsen:

Formand:

Bengt Sørensen
Magnesvej 4
3370 Melby
tlf. nr. 47 92 38 44
bengts@mail.dk

Næstformand:

Axel Hvidtfeldt
Ællingevej 4
3360 Liseleje
tlf. nr. 47 92 31 40
ahv@mail.dk

Kasserer:

Carl Jensen
St. Havelsevej 92
3310 Ølsted
tlf. nr. 47 74 93 35

Sekretær:

Christina Ax
Hillerødvej 112
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 26 54
fhf@mailme.dk

Foreningens email:
Hjemmeside:

Ole Friis Jensen
Auderød Byvej 10
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 33 93
tofriis@hotmail.dk

Kirsten Ebbensgaard
Strandgade 2 b
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 27 70
Kirsteneb@mail.dk

Jørgen Tved
Smedebakken 16
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 77 00 23
tved@email.dk

Jan E. Hansen
Strandvejen 27 C
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 11 76
svvogtyve@mail.dk

Gurli Jeppesen
Bagerstræde 1 H
3300 Frederiksværk
tlf. nr. 47 72 36 63

fhf@mailme.dk
www.frvhistorie.dk

Redaktionen:

Jørgen Tved (ansv.)
Christina Ax
Axel Hvidtfeldt

Stof til næste nummer bedes indsendt snarest. Læserindlæg er ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdning.

Eftertryk till. med kildeang.
Layout: Per Erck
Fr. værk-Hundested Kommune.
Eget tryk.
Oplag: 450

ISSN: 1604-0678
Titel: Prøven

arkivar Inge Bundsgaard i september en grundig gennemgang af by- og købstadsstyring og lovenes udvikling fra enevældens tid og til nu, fremlagt med stor viden og brug af kildemateriale.

Inge Bundsgaard syntes også, at Frederiksværk, som foredraget jo handlede om, trænger til en ny bog om dens historie især fra nyere tid. Den sidste rigtige historiebog er fra 1927 af Carl Christensen.

Byturen i Krudtværksområdet, hvor Frank Allan Rasmussen viste rundt og fortalte, gav et levende billede af området, som er et stort aktiv for byen i fremtiden. Han fortalte om planerne for dets udnyttelse, som også vor forening har været inddraget i af kommunen.

Der var ca. 40 deltagere, og de fik måske mere ud af turen, end når der er ca. 100 deltagere, hvilket er normalt ved vore ture.

Samme Frank Allan guidede med stor succes medlemmerne på busturen til "Holmen". Han har store viden og engagement om flådestationen og skibsværfter m.m., og som noget ekstra oplevede de deltagende også mindearrangementet i anledning af englændernes terrorbombning af København, der sluttede med flådens bortførelse i 1807.

I oktober fortalte fhv. skovfoged O.A.K. Nielsen om skovene omkring Frederiksværk og Arresøen. Der var ca. 100 deltagere, og O.A.K. fortalte om skovdriften, administration, udvikling og ændring. Han fortalte en del om de tiltag, han havde taget i sin lange tid som skovfoged, for at gøre skoven og søen mere publikumsvenlig med åbne udsyn.

Arresødalbogen har været ude i en del turbulens. Den ligger foreningen meget på sinde. Derfor er det med stor glæde, vi har fået lektor Søren Jessen fra Hundested til at skrive den med en fast termin for færdiggørelse i efteråret 2008. Dette har sponsorerne heldigvis accepteret til vor store glæde og taknemmelighed. Søren er for øvrigt medlem af vor forening.

*Danmarks første nisse
Tegnet af J.Th. Lundbye*

Det er en glæde, at kommunen tilsyneladende inddrager borgerne mere aktivt i planlægningen af visse historiske byområder. Sidst var vi to fra bestyrelsen, som var med i en byvandring med efterfølgende møde om planlægning af byens centrum. Vi deltog med stor interesse.

Til sidst vil bestyrelsen ønske alle medlemmer en god jul og alt godt i det nye år.

P. b. v.
Bengt Sørensen

Borgerskolen

Fortsættelse af Kuno Siewartz Niensens erindringer

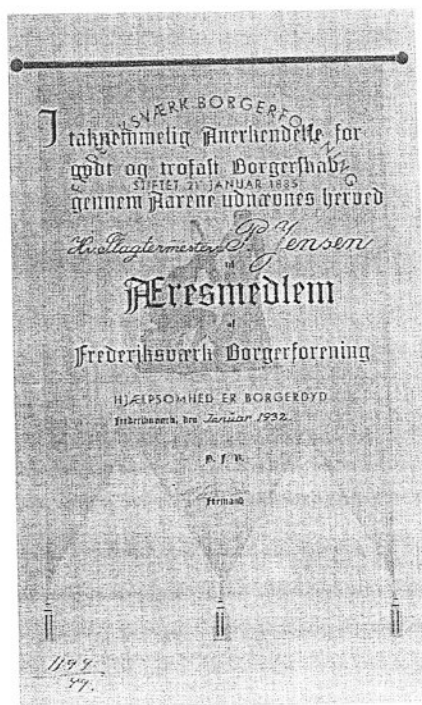
Frederiksværk Borgerskole stod der med store sorte bogstaver på facaden af skolen. Det var noget som føltes lidt fint af lærerne, idet en Borgerskole havde en afgangseksamen benævnt Borgerskoleeksamen. Den ret havde andre kommunale skoler ikke. Skulle man videre i uddannelsen, måtte man enten over på den Private Realskole eller til Hillerød på Latin-skolen, som man kaldte den. Det var i virkeligheden et gymnasium.

Det, at der var en privat skole med ret til at lade børn tage mellemskoleeksamen og i visse til-

fælde præliminæreksamen, var noget der satte misundelsens brod dybt i sindet hos lærerne i Borgerskolen. Man valgte at lade som om, den private skole ikke eksisterede.

Jeg kan huske, at da den kommunale overlærer Christensen en gang udgav en pjece om skolevæsenet, var Borgerskolen meget nøje beskrevet. Realskolen blev spist af med en lille bemærkning: "Desuden findes en privat realskole" punktum.

Nu var rent bogstaveligt selvfølgelig alle indbyggere borgere i byen. Men, men, men, ikke alle

betragtede dem som fuldgode borgere. Der fandtes en fin forening, der hed Borgerforeningen, og rent teoretisk kunne selvfølgelig alle blive medlem. Men da træerne som bekendt ikke vokser ind i himlen, havde man sørget for, at toppen af træerne blev holdt i en passende højde. For at blive medlem skulle man anbefales af et medlem. Optagelsen skete ved et fornemt system, der kaldtes "Ballotation". Det bestod i, at hvert bestyrelsesmedlem på et bestyrelsesmøde fik overrakt en sort og en hvid kugle fra en stor vase. Så talte man op, hvor mange kugler der var af hver slags. Var der flest af de hvide, var man egnet til at blive medlem, var der flest af de sorte, vendte tommelfingeren nedad. For nu at give det et skær af retfærdighed, blev processen gentaget på tre bestyrelsesmøder. Var der så flest sorte kugler, kom der et fornemt brev til ansøgeren, hvor man beklagede, at man ved den foretagne Ballotation desværre ikke kunne efterkomme ønsket om optagelse. Selvfølgelig fik han, der havde de hvide kugler, et lige så fornemt brev, men med en helt anden tekst.

Det er klart, at man på den måde var herre over, hvem man slap ind i borgerskabets rækker, og jeg kan ikke huske, at en eneste af arbejderne på fabrikken eller på krudtværket nogensinde har været medlem.

Under pres fra mor og min søster søgte far om optagelse og blev indstillet af vores købmand. Da far var funktionær i en statsvirksomhed, har man åbenbart villet have ham med, selvom man også godt kendte hans politiske overbevis-

ning som socialdemokrat. Desuden var der også det, at min far bestred en høj kommunal stilling. Han var formand for noget, der hed Den Kommunale Hjælpekasse.

I den forening var der fem medlemmer, der blev valgt separat, nøjagtigt som man valgte byråd. Under dem sorterede alt, hvad der hørte under sociale udgifter. Det var forløberen for Steinkes senere sociallov. I dag ville man vel have kaldt far for socialinspektør.

En af grundene til at mor og Carla ville have far i Borgerforeningen var, at de gerne ville med til foreningens juletræ, der efter sigende skulle være noget for sig selv. Både mor og Carla havde honette ambitioner og var lidt snobbede.

Men tilbage til borgerne og skolen. Ikke mange af Borgerforeningens medlemmer havde deres børn gående i Borgerskolen. På trods af navnet gik de fleste i den Private Realskole eller i Hillerød.

Det var nemlig sådan, at i Borgerskolen havde man det gamle dogme, "At den, du elsker, tugter du i tide". Og i skolen måtte man bestemt ha' elsket os højt, for man levede fuldt ud op til tugtelsens ord.

De pæne borgere ville ikke udsætte deres poder for den behandling. Nok var man klar over, at kløv var et anerkendt opdragelsesmiddel, men altså ikke overfor egne børn!

Skolens leder var overlærer Carl Christensen. I dag ville det vel hedde inspektør. Desuden var der ansat 3 andre lærere: Thommasen, Christiansen og Møller. Desuden to lærerinder: Frk. Hansen

og Frk. Rasmussen. Da jeg kom i skole i 1914, var alle lærerne mellem 50 og 60 år. Det betød, at de havde fået deres uddannelse i 1880'erne, og den har nok ikke altid været særlig god. Det, de havde lært dengang, var stadigvæk god latin for dem, og nogen supplerende uddannelse kendte man ikke til dengang.

De var mere "hørere" end lærere. Da man ikke skiftede bøger ud, var det de samme bøger, der kørte år efter år. Lærerne kunne dem efterhånden udenad og forlangte også, at vi skulle kunne remse lektien op med kommaer og punktummer. Kunne vi det, var vi dygtige. Om vi forstod noget af det var underordnet, og vi havde sikkert glemt det meste af det opremsede næste dag.

Et grelt eksempel. Overlæreren havde udgivet en dansk bog, "litteraturhistorie", som han kaldte den. Den var udgivet i 1892. Der var udvalgt af mange værker med en levnedbeskrivelse af forfatterne. Det var Henrik Hertz, Christian Winter, Holberg selvfølgelig, Tomasine Gyllembourg og alle guld-

alderens forfattere.

Men alle forfattere efter udgivelsen behandlede bogen naturligvis ikke, så Skjoldborg, Johannes V. Jensen, Jeppe Aakjær og deres samtidige fik vi ikke noget at vide om. Det var ikke just den største interesse 12 - 13-årige børn kunne udvise ved at læse Hjortens Flugt eller Adam Homo.

Da han var ene om at bestemme undervisningsmaterialet og selv følte sig som byens førende litterat, var det ikke underligt, at hans bog blev brugt i 6. og 7. klasserne helt op i tyverne.

Han var også den, der underviste i engelsk og tysk.

Det var Beckers begynderbog 1 og 2 i engelsk samt Kapers begynderbog i tysk. Dengang syntes vi elever, at han var meget dygtig til sprog. Senere, da jeg kom på real-skolen og fik lidt mere forstand og et nærmere kendskab til engelsk og tysk, fandt jeg ud af, at bortset fra vore lærebøger, som han naturligvis efter mange års brug kunne udenad, så stod det småt til med hans sproglige begavelse. Der stod f.eks. ved flere stykker et spørgsmål på dansk. Det var så meningen, at vi skulle indsætte det rigtige svar på tysk. Den del af bogen blev altid sprunget over, for svarene stod jo ingen steder på tysk.

Jeg havde en god hjælper i min tyskundervisning. Vi havde nemlig en tysk pige boende, en af dem, som Danmark tog mange af efter den første verdenskrig for at fede dem lidt op. Hun hjalp mig meget med udtaalen, men det faldt ikke i god jord hos "Krigsfar", som vi kaldte ham. Det var plattysk, jeg talte. Charlotte var ellers fra Ber-

lin. Hendes far var forretningsmand og talte bl.a. svensk, hendes mor var korrespondent og talte og skrev dansk.

Da Charlotte var rejst hjem, skrev vi i de første år sammen, det var nok et ubehjælpsomt tysk, jeg skrev, men fru Vinkle tog en kopi af mit brev og sendte samtidig den rettede ordlyd tilbage. Men "Krigsfar" fortalte mig stadig, at jeg kunne holde mit plattysk for mig selv.

F.eks. hans meget fine udtale af ordet læge.

Det hed hos ham ikke der Arzt, men die Artsttttt - altså die, pause og så Arzt med en meget udtalt t-lyd. Et andet eksempel. En pige havde en gang et julekort fra England med i skole. Der stod lidt mere end det sædvanlige glædelig jul, og nu ville hun have Christensen til at oversætte det.

Jeg kan ikke huske, om hun nogensinde fik det oversat, men jeg kan huske, at han lavede en masse krumspring og udenomssnak.

Det mest sjove var, da han en gang blev sat kraftigt til vægs. Da vi begyndte i 6. klasse, kom der to tvillingepiger i klassen. Da de talte et efter alle andres end "Krigsfars" mening glimrende dansk, gik det først efter nogen tids forløb op for ham, at de var født i Tyskland. De var naturligvis dygtige til tysk, undtagen selvfølgelig efter overlærerens mening. Så kørte han frem med sit yndlingsemne, at det var plattysk, de talte. End ikke da han fandt ud af, at de var født i Tyskland og var kommet til Danmark som femårige, kunne han lade være med at være på nakken af dem for deres sprog. Deres far hed

Zander og var værkfører på De forenede Jernstøberier. Han var en hidsigprop. Han talte et gebrokkent dansk, men han havde da i hvert fald lært at bande kraftigt på dansk. Pigerne havde selvfølgelig beklaget sig hjemme over den forfølgelse, de var udsat for, og en dag midt i en tysktime gik døren op, og en meget vred Zander kom ind. Han røg hen til "Krigsfar" og skreg. Jeg tror, jeg kan huske det meste ordret. Han skreg: "*Er det dej, der er den dysklærer*"? Det indrømmede "Krigsfar", hvorpå Zander fortsatte: "*og du skal den satan ikke fortælle, at de piger ikke kan snakke tysk*". Vi sad allesammen og ventede, at Zander skulle rive "Krigsfars" fuldskæg af, men det sluttede dog med, at Zander ud-slyngede trusler om, "*hvad satan rassende han skulle gøre, hvis forholdene ikke ændrede sig*", hvorpå han forlod klassen og smækkede døren i med et brag.

Den berømte engel gik gennem stuen. Vi kæmpede helt modigt for at holde latteren tilbage. Det tog "Krigsfar" nogle minutter at samle sig. Derpå fik vi forlænet frikvarteret med de sidste ti minutter af timen. Pigerne blev aldrig mere rettet i tysk.

Samme lærer kaldte os altid ved efternavn, og hans største fryd var at lade sit "spillende vid" gå ud over os arme elever. Jeg havde en fætter, der en dag, hvor "Krigsfar" havde gårdvagt, kom for sent. Desværre for min fætter fremførte han som undskyldning, at de kun havde et gammelt vækkeur, der ikke gik helt nøjagtigt. Fra den dag blev min fætter kun kaldt "Det gamle vækkeur" og ikke ved sit borgerlige

navn Oluf. Gik han lidt i stå, var det usvigeligt sikkert, at "Krigsfar" begyndte en større forestilling med at holde sig bag øret som et hørerør og så ellers sige: "Er det gamle vækkeur helt gået i stå, eller tikker det endnu, det trænger nok til at blive trukket op".

Han scorede points på sit vid, for han vidste, at børn kan være ubarmhjertige og more sig over den slags, så længe det ikke var dem selv, det gik ud over.

Jeg kan kun huske, at jeg en eneste gang har fået noget, der kunne ligne ros. Christensen var en meget dygtig korleder. I sine yngre dage havde han ledet meget store kor. Den evne havde han omplantet til skolen, hvor han fra de fire sidste klasser udtog børn med gode sangstemmer til et trestemmigt kor. Der blev afholdt en korprøve, og de ulykkelige, der ikke var begavet med stemmer blev brutalt afskedit med et slag i hovedet af violinbuen. Der havde været en 2-3 stykker før mig, der ikke havde fundet nåde for hans øre.

Jeg kunne altså synge c-dur-skalaen rent, og med et "Endelig var der en, der kunne," blev jeg indlemmet i koret og skulle synge 3. stemme. Desværre var det ikke ret længe efter, at jeg satte min good-will over styr for resten af min skoletid. Når vi i engelsk skulle oversætte til dansk, skulle vi oversætte fuldstændig ordret. Når der f.eks. stod: *I do not go to London*, skulle det oversættes som: *Jeg gør ikke gå til London*. Ellers faldt hans replik omgående: "Du skal oversætte, ikke digte, der er ingen digter, der hedder Nielsen".

I et stykke, der handlede om en

Frikvarter på Borgerskolen

gammel diligence i England, forekom udtrykket *inside passenger and outside passenger*. Jeg syntes, det lød fjollet at sige *inderside og yderside passagerer*. De sidste var dem, der sad oven på diligencen, hvor det var billigere at køre end inde i vognen, så jeg oversatte det som *1. og 2. classes passagerer*.

Det blev naturligvis omgående besvaret med det sædvanlige: "Du skal ikke digte, du skal oversætte - der er ingen digter, der kan hedde Nielsen." Så begik jeg den dumhed at sige, at jeg kendte en digter, der hed Zakarias Nielsen; far havde nemlig læst en historie for mig et par dage i forvejen af denne forfatter.

Det bevirkede, at jeg indkasserede et par drabelige lussinger samt blev stemplet fræk og uopdragen, og hvad han ellers kunne finde på i farten. Disse betegnelser fulgte mig resten af skoletiden. Og det smittede selvfølgelig af på nogle af de andre lærere. Eller for resten kun på en, nemlig lærer Thommassen, der var Christensens tro følgesvend.

Christensen var meget ivrig radikal, politisk set, hvad der fik ham til at betragte mennesker med en

anden politisk overbevisning som en slags undermennesker. Han var medlem af byrådet som den eneste radikale. Da byrådet var sammensat af 4 socialdemokrater og 4 borgerlige, gav det ham en magt, som han ikke var sen til at benytte sig af. Da han absolut ikke syntes om socialdemokrater, stemte han altid sammen med de borgerlige.

Ved en afstemning om borgmester-posten udtalte han temmelig arrogant og uforskammet, at han ikke ville stemme på den socialdemokratiske kandidat, da han ikke mente, at denne var i besiddelse af de fornødne evner til at bestride posten som borgmester.

Han sad i mange år som byrådsmedlem for de radikale i en nøgleposition, akkurat som de radikale gør det i dag. Hans politiske interesse var også tydelig i skolen. Vi, der var så uheldige at have socialdemokrater til ophav, var ikke hans yndlinge, medens det var en helt anden sag med børnene af hans tilhængere.

Et andet udslag af hans politiske opfattelse var, at børn af hans tilhængere havde det betydeligt lettere i hans timer. De blev ikke udsat for hans ironiske stikpiller.

Forholdet mellem ham og andenlæreren Møller var meget spændt. Dels var Møller inkarneret højremand, og dels var der en form for jalousi mellem dem. Møller, der var ældre i tjenesten end Christensen, havde bestemt regnet med at få embedet som leder af skolen, men blev forbigået til fordel for Christensen. Det tilgav Møller aldrig. Når der skulle være lærermøde, gik Christensen selv rundt til de forskellige lærere og gav besked. Dog

ikke til Møller. Her blev altid en elev sendt af sted med en skriftlig meddelelse.

Christensen var referent til egenens radikale blad "Nordsjællands Venstreblad". Det var en af hans store ærgrelser, for medens de andre blade, "Nordsjællands Socialdemokrat", venstres "Frederiksborg Amtsavis" og højres "Amstidende" havde fast lokalredaktør, der var lønnet, så de kunne leve af det, havde de radikales blad ikke pengemidler til at have fast lokalredaktør. Han måtte til sin store ærgrelse nøjes med at være meddeler. Det hævnedes han så ved at omtale de andre redaktører på en måde, som om de overhovedet ikke havde begreb om, hvad de foretog sig. Særlig højrepressens redaktør og Christensen var på kant. Redaktøren af højrepressen var en ret ung journalist, men en meget dygtig bladmand, der senere steg til mere betroede stillinger. Han hed Hagelsten og havde gået sine første skoleår i Borgerskolen, inden han fortsatte sin uddannelse og blev redaktør i Frederiksværk. Han kendte godt forholdene i skolen og var ikke blid i sin kritik, når han omtalte ledelsen af skolen. Da hans kritik gerne var saglig og underbygget, valgte Christensen helt at overse den og kunne bare lade bemærkninger falde om unge mennesker, der tror de ved alting, men jo nok bliver kloge.

Om lærer Møller er der det at sige, at han i hvert fald var retfærdig, forstået på den måde, at her var ingen forskel på høj eller lav; øretæverne faldt ligeligt uden persons anseelse. Netop på grund af hans retfærdighedssans kunne jeg

egentlig godt lide ham.

Vi havde også en "rar" lærer, Christiansen. Han var en del yngre end den øvrige lærerstab og havde vel lugtet lidt til mere moderne undervisningsmetoder. Han behandlede os helt anderledes end de øvrige lærere. Jeg kan ikke huske, at jeg nogensinde har set ham bruge vold i form af lussinger eller spanskrør. Og han interesserede sig oven i købet for os efter skoletid, idet han fik oprettet noget i retning af en fodboldklub.

Jeg ved ikke, om det var ham, der havde ordnet det, men i den gammeldags terpeskole havde vi noget så praktisk som bogholderi i de sidste to klasser. Det var da noget uhørt den gang.

De to lærerinder hed Rasmussen og Hansen, selvfølgelig med et frøken foran.

Frk. Hansen havde jeg i de to første klasser. Frk. Vilhelmine Hansen var meget religiøs eller missionsk, om man vil. Alle hendes første timer blev indledt med salmesang og bøn.

Alle elever havde ganske vist lige været samlet i fysikklassen til morgensang og oplæsning af fadervor, men det var ikke nok for hende. Lige så uvægerligt sluttede hendes time også med salmesang og bøn. Jeg havde hende som sagt kun i de to første klasser, men mange år efter traf jeg hende.

Jeg var i Fakse på hærens rekreationshjem efter mit lange ophold på militærhospitalet. Det var i 1933.

Her traf jeg en dag en af mine klassekammerater fra skolen, Ellen Olsen.

Hun arbejdede på et af indre-

missions hjem for gamle damer, og hun fortalte mig, at Frk. Hansen boede der. Vi blev enige om, at jeg skulle aflægge et besøg og se, om hun kunne huske mig.

Det kunne hun virkelig. Det sagde hun da i hvert fald. Vi fik en kop te og sludrede en times tid. Jeg tror faktisk, hun var glad for besøget. For som hun sagde, fik hun næsten aldrig besøg, da al hendes familie var borte, og det samme gjaldt hendes få venner.

Frk. Rasmussen havde jeg kun i første klasse. Hun underviste i det hele taget kun de små klasser, bortset fra pigerne, som hun havde i håndgerning. Det ville nok i dag ha' et lidt komisk skær med den gang håndgerning. Det bestod i, at pigerne skulle sy en chemise af den gode gamle højhalsede slags. Det tog et helt skoleår at forarbejde denne beklædningsgenstand. Den skulle nemlig sys i hånden, og det skulle være med små fine sting. Var stingene for store, når Frk. Rasmussen inspicerede, blev de pillet op igen, så det var om og om igen. Ja der var vistnok nogle af pigerne, der ikke nåede at blive færdige, inden arbejderne ved eksamen blev udstillet for deres beundrende ophav.

En anden sjov ting var, at pigerne altid fik besked om at stille med rene hænder til håndgerningen, men hvordan de skulle klare den lille sag, var et problem. Det eneste sted på skolen, hvor de kunne komme i nærheden af vand, var nede i gården. Her stod en fin gammeldags vandpumpe, der var beregnet som drikkevandspumpe for eleverne.

Til dette formål var der med en

lang tynd lænke fastgjort et drikkekrus af kobber. Kruset var til afbenyttelse af samtlige elever, hygiejen sad ikke ligefrem i højsædet dengang.

Det var selvfølgelig så som så med pigernes rene hænder, hvad der tydeligt aftegnede sig på chemiserne. De antog efterhånden den samme farve som salig dronning Isabella's af Spanien, som havde svoret ikke at skifte særk, før hun havde drevet Maurerne ud af Spanien, men hun nåede da at få opkaldt farven på sin særk efter sig. Den dag i dag kalder man en hest med en gråskidden kulør for isabellafarvet.

Nå, men før eksamen fik pigerne så deres mesterværker med hjem med ordre om at få dem vasket og strøget, så de kunne præsentere sig flot. Indrømmet, at som de så ud inden vasken, ville Persil bestemt ikke ha' brugt dem som reklame for det hvideste hvide, og hængt dem op på Rådhuspladsen.

Samme Frk. Rasmussen var vist-

nok et ulykkeligt menneske. Hendes nerver var i uorden, hvad der somme tider gav sig udslag i, at hun gik helt amok og råbte og skreg, så det kunne høres viden om.

Vores huslæge Dr. Groth, som jeg siden skal komme tilbage til, og som for resten var min fars gode ven, sagde engang til far, at hun egentlig ikke var egnet til at være lærerinde med de nerver, hun havde, men ingen ansvarlige ville tage initiativet til at afskedige hende. En af grundene til hendes sindstilstand var, efter hvad jeg senere fik at vide, hendes økonomiske forhold. Hun var belastet med at understøtte en syg søster og sin moder.

Gennem min egen søster fandt jeg også ud af, at pigerne ikke var kede af at drille hende, når det trak op til spektakler, og det gjorde jo ikke hendes raserianfald mindre.

Så kommer vi til den sidste af lærerne, hr Thommassen. Han, der blev mine sidste fire skoleårs onde

ånd.

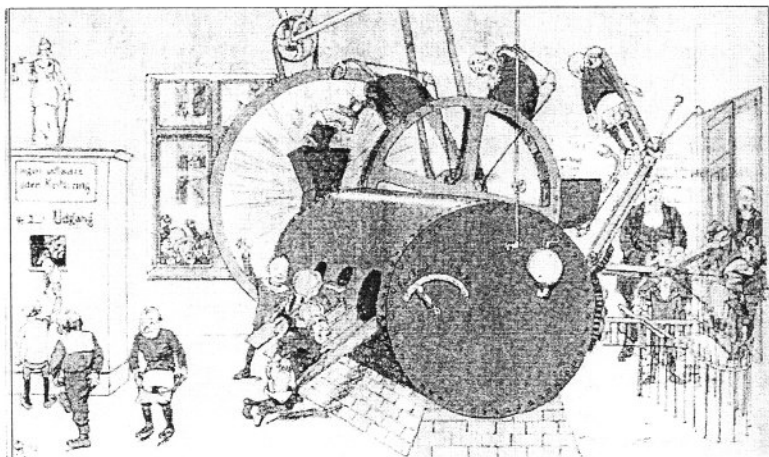
Jeg fik ham som lærer fra 4. klasse og til jeg var færdig med skolen. Da han var min klasselærer, havde jeg ham i de fleste fag.

Det startede allerede en af de første dage. Vi skulle have vore bøger indbundet i brunt papir, og der skulle stå navn på. Jeg skrev så Kuno Siewartz Nielsen. Han var kordegn og kirkebogsfører, så jeg fik omgående at vide, at det hed jeg ikke, men at jeg hed Sivert. Jeg gav ham den forklaring, jeg havde fået af far, at det var præsten, der havde skrevet forkert og ikke fået rettet det, før han døde.

Det blev affejet med, at hvad min

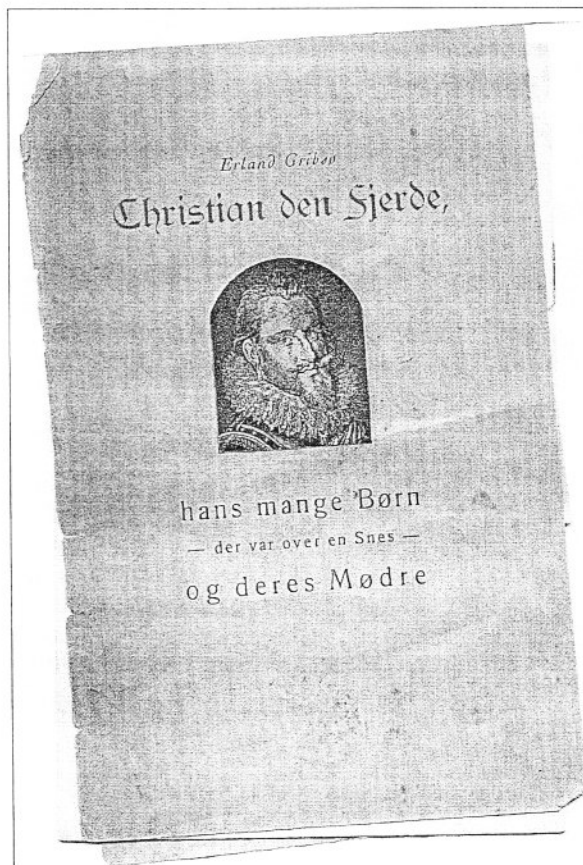
far sagde, var uden betydning, og at det, der stod i kirkebogen, var det rigtige navn. Det havde han selvfølgelig ret i, men jeg ville ikke rigtig acceptere det, så jeg fortsatte med at skrive, som jeg var begyndt, hvad der medførte lange forsamlingstaler om, hvad der kunne ske mig ved at opgive falsk navn. Det var lige ved, at han stillede mig tugt- rasp- og forbedringshus i udsigt. Samtidig fik jeg at vide, at jeg var trodsig og stædig, og jeg ved ikke hvad. Da der så året efter indtraf en tragisk begivenhed, som jeg var involveret i, fik han rigtig lejlighed til at dyrke sit fjendskab med mig.

Fortsættes i næste nr.

Ved årets slutning bragte Blæksprutten en tegning, som blev berømt, ledsaget af følgende tekst: Den megen tale frem og tilbage om, hvorvidt skoledrengene får for mange eller for få bank, vil nu ophøre, da de forenede saddelmageres fælles tæppebankemaskines geniale opfinder i sin utrættelige humane virksomhed har opfundet et apparat, hvormed drengene kan få deres reglementerede, uden at en lærers personlige følelser får lejlighed til at gøre sig gældende. - Tegning af Carl Røgind, Blæksprutten 1890.

Chr. IV - hans mange børn - der var over en snes - og deres mødre.

For ganske nylig kom et af vore medlemmer med en lille og slidt tryksag fra 1951. Den var udgivet i forbindelse med byfesten i Frederiksværk og solgt til fordel for arbejdet med havnens udbedring. Prisen var 25 øre for et tyndt omslag med følgende 8 sider.

I forbindelse med byfesten blev der afholdt et historisk optog, som angiveligt skulle forestille Christian den Fjerde, der på vejen hjem fra et besøg ved de hellige kilder i Tisvilde, skulle være kommet gennem Frederiksværk. Det er ren fiktion. Der var ikke noget som helst, hvor byen ligger i dag, og ingen beretninger fortæl-

ler om kongeligt besøg i Vinderød, Kregme eller andre af de gamle landsbyer. I optoget optrådte i alt 143 udklædte personer.

På tryksagens forside kunne vi læse følgende lange titel:

Christian den Fjerde, hans mange børn - der var over en snes - og deres mødre.

Den lille sag var skrevet af Erland Gribø.

Om havnen i Frederiksværk som følge af salget blev forbedret, ved vi ikke, men vi synes, at historien er så interessant, at vi nu har sat den i Prøven.

Christian den Fjerde var et barn af sin tid, en typisk renæssanceskikkelse, frodig og livslysten. Han var udpræget retlinjet i dyder som i løjer, energisk, højmodig, retfærdig og ærlig, men også stejl, hidsig og opfarende, når han fik det humør på. Han kunne tømme sit bæger så godt som nogen. Og han var kvindekær. Men ikke i øst og vest – skørtejæger var kongelig majestæt ikke. Der skulle også på dette felt være orden og maner. Om ikke af anden grund så for børnenes skyld. Skønt han havde over en snes børn, tabte han aldrig dem eller deres velfærd af syne.

Den 27. november 1597 fejrede den unge kong Christian, nylig fyldt 20 år, sit bryllup på Haderslevhus slot med Anna Katrine, en datter af daværende markgreve, senere kurfyrste Joachim Frederik af Brandenburg.

Kongens børn med Dronningen.

Den førstefødte var en søn, Frederik. Født 1599, død som spæd.

Christian, "den udvalgte Prins" født 1603. Gift 1634 med Magdalene Sibylle, en datter af Kurfyrst Georg af Sachsen. "Den udvalgte prins" blev med årene en ren dranker og havde det ene galante eventyr efter det andet. Død 1647 i slotet Korbiz ved Dresden. Der var ingen børn i ægteskabet, og enken giftede sig siden med hertug Frederik Vilhelm den Anden i Sachsen Altenburg. Havde "den udvalgte prins" levet, var der kommet kludder i kongerækken, idet så to Christian'er var fulgt efter hinanden.

I 1605 fødte dronningen en datter, Sophie, der straks døde.

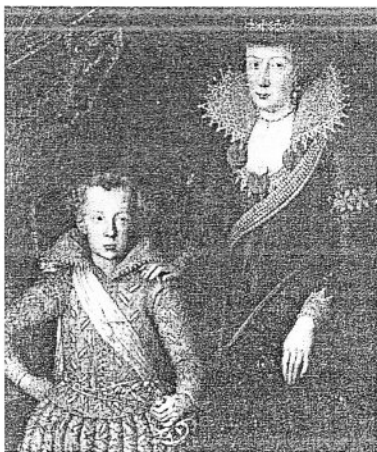
I 1606 fødtes Elisabeth, som døde i 1608.

Frederik, født 1609. Som yngste søn måtte han forsørges på en eller anden måde, og kongen skaffede ham forskellige besiddelser i Nordtyskland, bl.a. Bremens Ærkestift. Frederik (gift 1643 med Sophie Amalie af Braunschweig-Lüneburg) blev konge under navnet Frederik den Tredje, da faderen døde i 1648.

Den sidste søn i ægteskabet med dronningen hed Ulrik. Han blev født 1611. Som ung junker gik han i saksisk krigstjeneste, og i 1633 blev han myrdet i Schlesien.

Kongens søn med Kirsten Madsdatter.

Dronningen døde i 1612, men allerede året før, for øvrigt dagen efter prins Ulriks fødsel, havde kongen fået en søn med en af hendes

Dronning Anna Katrine med den udvalgte prins Christian Malet af Jacob van Doordt

piger, Kirsten Madsdatter, nemlig Christian Ulrik Gyldenløve. Som spansk officer faldt han 1640 ved Neustadt i det kølnske i en træfning med hollænderne.

Kongens børn med Karen Andersdatter.

Et årstid efter dronningens død indledte Christian den Fjerde en forbindelse med Karen Andersdatter. Hun var datter af skriveren på Bremerholm, Anders Hansen, og med hende fik kongen i hvert fald en måske to døtre og en søn.

Det hedder sig, at kongen traf Karen Andersdatter i 1613 ved et bryllupsgilde og dansede meget med hende der. Da gildet var forbi, tog han hende med sig hjem på slottet. Hun var ellers trolovet med sognepræsten i Køge, magister Niels Glostrup, og skulle have været gift med ham, men i stedet for blev hun hos kongen. Præsten, der måtte afstå sin kæreste, blev kort efter i 1616 forfremmet og kom til Helsingør som sognepræst ved Sct.

Olai Kirke, og allerede året efter udnævntes han til biskop i Oslo. Niels Glostrup opnåede også at blive svoger til kongen. Da han ikke kunne få Karen Andersdatter, tog han nemlig hendes søster i stedet for.

Kong Christians og Karen Andersdatters børn var:

Dorthea Elisabeth, født 1613, død 1615, og måske endnu en datter. Desuden sønnen Hans Ulrik Gyldenløve, født 1615. Han blev sendt med Hannibal Sehested til søs, men lavede i Spanien så mange gale streger, at han blev dirigeret hjem igen. I 1641 gjorde kongen ham til lensmand på Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup (det nuværende Jægerspris), og samme år fik man ham gift med Regitze Grubbe. Hans Ulrik fortsatte dog, som han havde begyndt, og i 1645 døde han af "Overmål i spise, drikke og erotik". Regitze Grubbe blev som enke indblandet i et giftmordforsøg og forvist til Bornholm, hvor hun døde i 1689. "Himlen", der hænger over døbefonten i Græsted kirke, er en gave fra Hans Ulrik Gyldenløve og Regitze Grubbe.

Forbindelsen mellem Christian den Fjerde og Karen Andersdatter varede i tre år, og først da kongen giftede sig med Kirsten Munk, forlod Karen ham. Der blev dog stadig sørget for hende. Hun fik pension, blev forlenet med Hveen, og et par gårde i København fik hun også.

Kongens børn med Kirsten Munk.

I 1615 traf Christian den Fjerde Kirsten Munk, en datter af Ludvig

Munk til Nørlund og Ellen Marsvin.

Han blev straks meget forelsket i den 17-årige adelsdame og kaldte hende "en ægte Staldbroder". Nyttårsaften 1615 kom hun, fortæller kongen selv i sin dagbog, til ham "udi ægteskab". De fik 10 børn sammen.

Anna Cathrine, født 1618. Hun blev trolovet med rigshofmester Frands Rantzau, som en mørk aften i 1632 faldt i slotsgraven ved Rosenborg og druknede.

Kun 15 år gammel døde Anna Cathrine i 1633 af sorg over fæstemandens død.

Sophie Elisabeth, født 1619, blev i 1633 gift med amtmand i Flensborg, grev Christian Pentz. I 1651 blev hun enke, men trolovedes med Holger Vind til Herrested. De blev dog aldrig gift, for da Sophie Elisabeths svoger, Corfitz Ulfeldt, faldt i unåde, forlod Holger Vind hende. Hun døde 1658 og ligger begravet i Sct. Knuds Kirke i Odense.

Leonora Christina, kongens yndlingsdatter, blev født på Frederiksborg i 1621. I 1636 blev hun kun 15 år gammel gift med Corfitz Ulfeldt. Det blev et sjældent lykkeligt ægteskab. Hun var køn og intelligent, han ligeledes en stor begavelse og – i hvert fald overfor hende – omsorgsfuld og ridderlig. Da Ulfeldt i 1643 udnævntes til rigshofmester, lå tilsyneladende den banede vej for dem. Men da Christian den Fjerde døde i 1648, og Leonora Christinas halvbroder, Frederik den Tredje, kom på tronen sammen med Sophie Amalie, skiftede billedet. Den nye konge og Ulfeldt kunne ikke tåle hinanden, og dronningen hadede Leonora Christina.

Hvordan det gik Ulfeldt og Leo-

nora Christina, er velkendt. Han døde i landflygtighed, og efter 22 fængselsår i Blåtårn levede Leonora Christina sine sidste dage i Maribo Kloster, hvor hun døde i 1698.

Leonora Christinas "Jammers-

minde" vil sikre hendes navn fra glemsel for alle tider.

Valdemar Christian, der var født 1622, gik efter Ulfeldternes tragedie i svensk krigstjeneste. I 1656 var han med kong Gustav i Polen, hvor han faldt ved Lublin.

Elisabeth Augusta, født 1623, blev gift med admiral Hans Lindenow til Ivernæs. Hun døde i 1677.

Frederik Christian, født 1625, døde 1627.

I 1626 fik fru Kristina tvillinger, to piger: Christina og Hedevig. Christina blev gift med statholderen i Norge, Hannibal Sehested, mens Hedevig ægtede Ebbe Ulfeldt til Ovesholm i Skåne. Marie Cathrine, født 1628, døde som lille.

Dorthea Elisabeth, det sidste barn, Kirsten Munk fik, blev født den 1. september 1629. Det var hendes fødsel, der gav kongen anledning til at

*Kirsten Munk med 4 af børnene.
(Malet af Jacob van Doordt.)*

bryde med fru Kirsten i 1630. Han påstod, at rhingreven, Otto Ludvig von Salm, en af kongens hærførere i Tredive-årskrigen, var far til barnet. I sine breve kalder Christian den Fjerde Dorothea Elisabeth for "den kasserede frøken" eller "Kramsfuglen". Hun blev anbragt i Tyskland, hvor hun i Køløn gik over til katolicismen. Hun skal være død i et nonnekloster 1687.

Måske havde kongen og Kirsten Munk endnu et barn sammen, Jørgen Ulrik, som blev født ca. 1615. Selv påstod Jørgen Ulrik, at han var kongens søn med Kirsten, født før deres ægteskab. Denne Jørgen Ulrik var en eventyrer, der fartede den halve verden rundt. Snart som sørøver, snart som gæst i hofkredse. Der er ingen tvivl om, at størsteparten af hans beretninger om de mærkelige oplevelser, han livet igennem havde været ude for, var løgn og pral, men at han på en eller anden måde dog havde tilknytning til Danmark, kan ikke benægtes.

Da Jørgen Ulrik i 1651 kom til

Helsingør, lod Frederik den Tredje ham hente til København og anerkendte ham som sin halvbroder. Måske skal dog denne anerkendelse ses under synsvinklen "politisk skaktræk" i striden mellem kong Frederik og den gamle konges svigersønner. Jørgen Ulrik, der i "Svigersønnepartiet" aldrig blev regnet for andet end svindler, gik sine sidste år for lud og voldt vand på de københavnske værtshuse, hvor han ikke glemte at prale med sin kongelige slægt. I 1655 mødte han sin skæbne på Knippelsbro, hvor en bryggerknægt, der ikke ville køre til side for ham, slog ham ihjel med en stang.

Kongens børn med Vibeke Kruse.

Efter at fru Kirsten Munk i 1660 var blevet forvist til Boller i Jylland, traf Christian den Fjerde sammen med Vibeke Kruse. Hun var kammerpige, og det var Ellen Marsvin, fru Kirstens mor, der førte hende til kongen. Vibeke Kruse levede et stille og tilbagetrukket liv og var kongen en trofast plejerske på hans gamle dage. Med hende fik han en søn og en datter:

Ulrik Christian Gyldenløve, født 1630. Som Leonora Christina var kongens yndlingsdatter, var Ulrik Christian hans kæreste søn. Han tilbragte nogle år i fremmed krigstjeneste, og under Karl Gustav indlagde han sig stor berømmelse. Han var sjælen i arbejdet for at redde København og foretog det ene dristige udfald fra voldene efter det andet. Alle Christian den Fjerdes gode egenskaber havde han fået i arv, men over for "Wein, Weib und Gesang" var han svag som få andre.

Ulrik Christian var frygtelig udsvævende, og strabadserne under krigen var mere, end han kunne tåle. Midt under belejringen faldt han sammen af overanstrengelse og døde af feber ved juletid 1658. Gyldenløvesgade i København er opkaldt efter ham.

Elisabeth Sophie Gyldenløve, født

1633, blev gift med Klavs von Ahlefeldt, som efter fredsslutningen i 1660 fik overbefaling i Norge.

Omtrent 71 år gammel døde Christian IV. på Rosenborg den 28. februar 1648. Han havde da været Danmarks konge i næsten 60 år.

Vi ta'r elevatoren

Klip fra DFJ - kvartalsavis juli 1952

At der er elevator i Ørstedhus, det ved vel de fleste af os, men at der også findes en i kontorbygningen i Frederiksværk, det er måske en nyhed for mange.

Den gemmer sig også godt i skorstenen, og det er heller ikke en rigtig menneskelevator, hvad man måske skulle tro efter fotografiet, men det er kun taget for at gøre artiklen mere interessant, - og *Terp* fortæller:

For år tilbage fik vi installeret centralvarme i hovedbygningen, og ved denne omvæltning blev den ene af bygningens to skorstene overflødig. Dermed være ikke sagt, at den blev revet ned, den bevarede endnu et stykke tid som et ærværdigt minde om de hyggelige tider, da kakkelovne og bilæggerovne endnu havde deres glansperiode. En skønne dag faldt skorstenen dog, men af arkitektoniske grunde blev der efter nedrivningen opsat en atrap Skorstenspipe.

Men tilbage til elevatoren. Efterhånden som maskinbogholeriet udbyggedes, voksede behovet for et transportmiddel mellem etagerne. Det var især op- og nedbringningen af de tunge kartotekskasser, som voldte besvær.

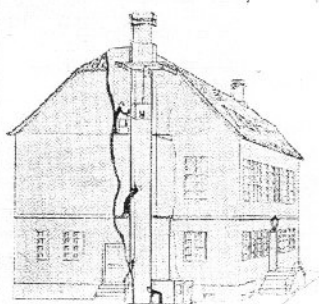
Efter nærmere eftersyn viste det sig, at hullet efter den gamle skorsten netop havde de for formålet egnede

mål, hvorved man undgik ændringer af selve bygningens struktur.

I januar måned kom elevatoren i drift og udfører nu sin daglige gerning etagerne imellem. Den er beregnet for en nyttelast på 50 kg, selve elevatorstolen vejer 40 kg. Ved hver etage er anbragt en fin forkromet trykknappkasse med tryk for de respektive afdelinger, kælder, stue, 1 og 2. sal. I kassen er indbygget fartlampe og hertillampe, så rette vedkommende, kan se, om elevatoren er i drift, og om den kommer til denne etage. Ved siden af trykknappkassen sidder en række trykknapper, der står i forbindelse med en summer på hver etage. Dette bruges som kaldeanlæg og som avis om elevatorens komme. Elevatoren er ikke sikret i alle henseender. Som eksempel kan anføres, at sendes der tebrød, is og lignende sager op til etagerne, er det ikke altid, at kvantiteten er den samme

ved ankomstlemmen, som den var ved afganglemmen.

Vi hilser dog elevatoren velkommen som en flink og samarbejden de funktionær, måske lidt ophidsende, men det må vi tage med.

Medvirkende i elevator-sketschen: Eleverne Villy Møller, Minna Engstrøm og Kaj Andersen

Møder med J. Th. Lundbye

Af Per Erck

Jeg blev født og voksede op ved roden af halvøen Asnæs, og jeg måtte under besættelsen hver dag også lørdag tage cyklen med faste ringe og køre til Kalundborg kommunale mellem og realskole for at få en realeksamen.

En dag kom vores dansklærer med en bunke sedler, som han spredte ud på katederet med bagsiden opad. På hver seddel stod navnet på en kendt person, som havde betydet noget for Kalundborg.

Vi skulle så hver trække en seddel og skrive en stor opgave om den person, hvis navn stod på forsiden. På min stod der J. Th. Lundbye, og jeg må indrømme, at jeg dengang ikke anede, hvem den person var.

Da jeg kom hjem, spurgte jeg, om nogen i huset kendte en hr. Lundbye, og min far kunne da fortælle

en masse om Kalundborgs berømte guldaldermaler, som jo har lavet så mange fine landskabsmalerier og tegninger fra egnen. Min farbror, som netop var på besøg, gjorde mig opmærksom på, at jeg da nok havde læst Kaalunds fabler med Lundbyes fine illustrationer. Det havde jeg naturligvis, for hvem har som barn ikke fældet en tåre over "Den dræbte Vildand".

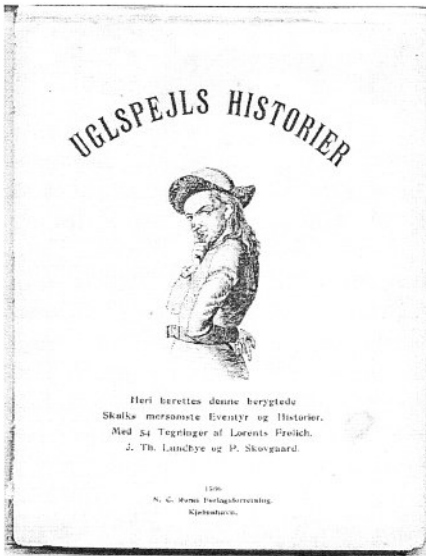
Jeg havde bare ikke bemærket, at det var en berømt lokal kunstner, der stod bag illustrationerne.

I øvrigt fortalte min farbror, at han selv til sin 7 års fødselsdag i 1907 havde fået en bog med Uglspejls historier rigt illustreret af selvsamme J. Th. Lundbye, og den ville han nu forære mig, da han bestemt mente, at jeg kunne bruge den til min opgave. Et par dage senere kom den så med landpostbudet.

Till Uglspejl, eller Till Eulenspiegel, som han hedder på tysk, blev ifølge traditionen født omkring 1350 i byen Mølln i Sachsen og ligger begravet her. Man viser endog endnu hans grav og gravsten, hvorpå hans billede samt uglen og spejlet er afbildet.

Historierne om Uglspejls skalkestreger er utallige og

P. Skovgaard og J. Th. Lundbye enige om, at de ville forsøge at illustrere et værk med træsnit, en kunstart, som siden slutningen af det 16. århundrede havde været helt fortrængt af kobberstikket. De valgte at forsøge med de bedste og lødigste af historierne om Uglspejl. Den bog, som jeg nu havde fået, er udgivet 45 år senere, men indeholder alle træsnit fra den første udgave, langt de fleste tegnet af Lundbye. Bogen står stadig i min reol som et kært minde.

udkom gennem flere århundreder i mange udgaver i mange europæiske lande. Den ældste udgave, der findes, er fra 1519, mens den ældst bevarede danske udgave er fra 1696.

Mange af historierne er dog så platte og forargelige, at Chr. IV i 1638 forbød ethvert salg af alle skrifter om Uglspejl.

Omkring 1840 blev de tre gode venner, nogle af guldalderens kendteste malere, Lorents Frølich,

Uglspejl hos landsbysmeden. Træsnit af J.Th. Lundbye

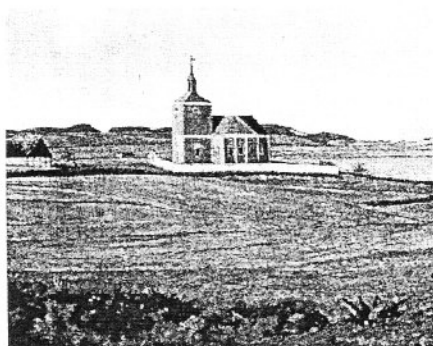

Da jeg for få år siden igen tog en tur til Kalundborg, undrede jeg mig over at se H.W. Bissens "Landsoldat" foran kirken. Jeg fik så at vide, at det faktisk var Lundbye, byens berømte søn, som stod her. Bissen har modelleret mindesmærket efter Lundbyes ansigtstræk, og dette forarbejde blev skænket byen i 1996 af Ny Carlsberg Fondet.

Lundbyes bænk. Maleri af L.A. Ring

For mange år siden flyttede jeg til Frederiksværkegnen, og min kone og jeg blev enige om, at det da var et utroligt smukt område, og vi gik mange ture. En dag nåede vi til Vinderødegnen og satte os på en bænk for at hvile os, men også for

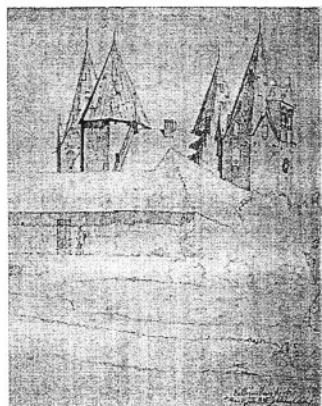

Måske har J.Th. Lundbye siddet på sin bænk og malet dette billede fra 1838 af Den Classenske Gravkirke i Vinderød. Den stod fra 1795 til 1884, da den blev erstattet af den nuværende.

at nyde den smukke udsigt. Et ældre ægtepar kom spadserende forbi og hilste, og manden sagde: "Nå, I sidder nok på Lundbyes bænk og nyder udsigten. På den bænk sad Lundbye og malede sine kendte og vidunderlige malerier med Arresø og skov og marker. Han boede nemlig en del år her på skovridergården hos sine forældre."

Så blev vi så kloge, og snart fik vi stiftet bekendtskab med Lundbyes nordsjællandsbilleder og opdagede, at Frederiksværk også betragter ham som sit bysbarn.

Vi blev så glade for egnen, at vi besluttede at finde en grund og bygge vort eget hus. Vi fandt den i Vinderød, og minsandten om ikke vi blev naboer til skovridergården, så jeg syntes næsten, at jeg mødte J. Th. Lundbye igen.

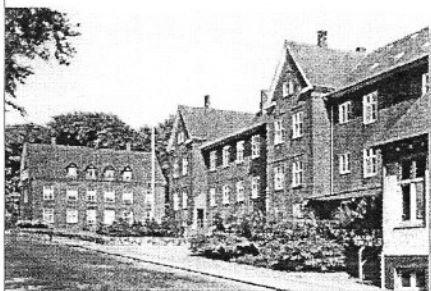
Her har J.Th. Lundbye i 1837 med blyant tegnet Kalundborg kirke med kun 4 tårne. Det 5. tårn styrtede ned den 7. september 1827. Måske har den da 9-årige Lundbye oplevet katastrofen i sin fødeby. Tårnet blev først genopført i 1871, efter at penge var tilvejebragt gennem en landsindsamling.

Vinterens arrangementer

Alle vore foredrag holdes på onsdage i Menighedshjemmet i Kirkegade i Frederiksværk. Der er gratis adgang til foredragene, og du kan købe kaffe/te og kage.

Onsdag den 16. januar, kl. 19³⁰

**Fhv. amtssygehusdirektør Jørgen F. Varder
Sygehuse i Frederiksværk og Frederiksborg Amt**

I første halvdel af 1980-erne blev Frederiksværks sidste sygehus lukket.

Hvad gik forud, og hvad er det for en udvikling i sygehusvæsenet, der har nødvendiggjort lukning af velfungerende små sygehuse og dermed samling af sygehusfunktionerne på stadig større sygehuse.

Onsdag den 20. februar, kl. 19³⁰

Museumsleder Frank Allan Rasmussen

Fra Ellehammer til atomkraft

Det er altid Classen, der forbindes med Frederiksværk og byens industrialisering, men det er ikke helt retfærdigt.

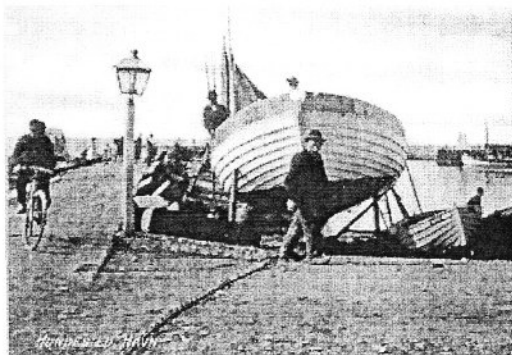
I nyere tid træder en anden og yderst markant industrialist ind på scenen i Frederiksværk, H.P. Christensen. Han blev født i 1886 og var som ung med til at udvikle de første danskproducerede flyvemaskiner. Senere kom han til værfterne i Nakskov og Helsingør. Hans væsentligste indsats ydede han imidlertid som idemanden bag Det danske Stålvalseværk, hvor han i mange år var formand for bestyrelsen. Han blev 92 år gammel og var til det sidste aktiv som en brændende forkæmper for indførelse af atomkraft i Danmark.

Onsdag den 19. marts, kl. 19³⁰

Lektor, cand.mag. Søren Jessen

Fiskerlejet Hundesteds historie

Hundested opstod i 1830-erne og er dermed det yngste fiskerleje på Halsnæs. Trods det har Hundested en spændende historie. Fiskerlejets havn stod færdig i midten af 1880-erne, men den var bygget så uheldigt, at der snart fremkom planer om at opgive den helt og flytte fiskerflåden til Lynæs.

Vi efterlyser illegale blade

Kan du hjælpe os? Nikolaj Mortensen og Jørgen Tved efterlyser her nogle illegale blade, som skulle være trykt i Frederiksværk.

En bibliotekar ved Det kongelige Bibliotek, Leo Buschardt m.fl. har samlet oplysninger om de illegale blade i Danmark. Oplysningerne kan læses i et værk "Besættelsestidens illegale blade og bøger".

Frit Danmarks Nyhedstjeneste (Frederiksværk) er udkommet duplikeret med manuskript fra F.D.'s hovedledelse, samt med lokale nyheder. Bladene udkom i august 1943 til maj 1945. Årgang 1 - 19 var fra 1943 nr. 20 - 46 fra 44 og 2. årgang fra nr. 1 - 18 kom i 1945. Der er også kommet nogle særnumre under strejken i 44 og i forbindelse med kapitulationen.

Det kongelige Bibliotek har kun et blad nr. 35, hvor der bl.a. er en historie om en aktion, Preben Jørgensen deltog i ved Bækbroen.

Der er også kommet et andet blad KUREREN her i Frederiksværk. Det udkom fra februar til maj 1945 med i alt 12 numre. Her har Det kongelige Bibliotek alle numre undtagen nr. 8.

Kan du hjælpe med oplysninger om disse blade. Hvor de er trykt og hvem der stod bag dem, eller har du måske et eller flere af de omtalte blade, må du meget gerne kontakte mig, så vi kan få også disse brikker til puslespillet om det illegale arbejde her i byen på plads.

Med venlig hilsen
Jørgen Tved
Smedebakken 16
3300 Frederiksværk
47 77 00 23

Museer i omegnen

Industrimuseet Frederiks Værk

Adm: Byarkivet

Tlf.:47 72 06 05

Åbningst. ti - fr 10 -14

Bymuseet Arsenalet

Vinterlukket

Krudtværksmuseet

Vinterlukket

Hundested Lokalhistoriske Arkiv

ma. 10⁰⁰-12⁰⁰, ons. 16³⁰-17³⁰

Knud Rasmussens Hus

Vinterlukket

Frederiksværk Brandmuseum

Lørdag kl. 11-13

- eller efter aftale

Disse virksomheder støtter Historisk Forening

Fr.værk Folkebibliotek
Torvet 41
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 41 00

Nordea Bank
Torvet 37
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 24 11

Det Classenske Fideicommis
Tromnæs Alle
4800 Nykøbing F

Danske Bank
Nørregade 6
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 70 00

Knudsen Plast A/S
Industrivej 21
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 01 01

Dan Steel A/S
Havnevej 33
DK 3300 Frederiksværk
Tlf. 47 77 03 33

Bog og Ide
Nordcentret
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 52 40 01

Hans Holgers Cykler
Vinderød Skov 3
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 23 23

Skolebib. Enghaveskolen
Skolevej 1
3300 Frederiksværk

Arresødal Privathospital A/S
Arresødalvej 100
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 19 00

Frederiksværkegnens Historiske Forening

Kontingent:

Personligt medsk. 100 kr.
Husstandsmedsk: 150 kr.
Firma og institution: 500 kr.
- - under 6 ansatte: 250 kr.

Bliv medlem! Det betaler sig.
Har du spørgsmål til foreningen?
Ring til Carl Jensen 47 74 93 35
Fmd Bengt Sørensen 47 92 38 44
mail til Christina Ax på
fhf@mailme.dk

"Så er det tid til betaling af kontingent for 2008. Foreningen kan kun opretholde et højt aktivitetsniveau, hvis vi har et stort antal medlemmer, så lad endelig naboen høre om foreningen også. Vi takker for den støtte, vi har fået i 2007 og glæder os til at se jer ved vore arrangementer i 2008."